

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ (Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

**Обласні державні адміністрації
(за списком)**

**Виконавчий орган Київської міської
ради (Київська міська державна
адміністрація)**

Про особливості складання проектів
місцевих бюджетів на 2023 рік

Міністерство фінансів України відповідно до частини першої статті 75 Бюджетного кодексу України доводить особливості складання розрахунків до проектів місцевих бюджетів на 2023 рік.

У лютому 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну. 24 лютого 2022 року Указом Президента України введено воєнний стан, який продовжено і дотепер. Військові дії спричинили руйнівний вплив на життя людей та масове порушення ланцюгів економічної діяльності, руйнування інфраструктури, що насамперед призводить до значних економічних втрат як в Україні, так і в регіоні Європи, Центральній Азії та решти світу.

Відповідно до частини першої статті 75 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) проект місцевого бюджету на 2023 рік має ґрунтуватися на показниках, визначених у прогнозі місцевого бюджету, схваленому у 2022 році.

Негативний вплив воєнних дій на території України та неможливість наразі визначити наслідки російської агресії унеможливають розроблення реалістичних прогнозів економічного і соціального розвитку країни та, як наслідок, бюджетних показників на середньостроковий період. Тому до бюджетного законодавства внесено ряд змін, зокрема призупинено дію статті 75¹ Кодексу та пов'язані з нею норми щодо прогнозів місцевих бюджетів (*Закон України від 15.03.2022 № 2134-IX «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України»*).

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000065FC2E00E0D89200](#)

Підписувач [Марченко Сергій Михайлович](#)

Дійсний з [30.03.2021 0:00:00](#) по [29.03.2023 23:59:59](#)

Міністерство фінансів України

05110-14-6/17891 від 15.08.2022

Тобто прогноз місцевого бюджету як документ середньострокового бюджетного планування у 2022 році не складається.

Складання проектів місцевих бюджетів на 2023 рік має здійснюватися з дотриманням вимог Бюджетного та Податкового кодексів України, з урахуванням прийнятих законодавчих змін.

У проекті Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» буде передбачено обсяги міжбюджетних трансфертів для 1 601 місцевого бюджету, а саме:

- 24 обласних бюджетів та бюджету міста Києва;
- 119 районних бюджетів;
- 1 438 бюджетів територіальних громад.

Під час планування дохідної частини місцевого бюджету на 2023 рік у частині податкових і неподаткових надходжень та інших доходів доцільно керуватися:

1) основними прогнозними макропоказниками економічного і соціального розвитку України, які було надіслано листом Мінекономіки від 08.07.2022 № 3011-02/46349-03.

Основні прогнозні макропоказники є попередньо-орієнтовними та надалі можуть бути скореговані на основі уточнення статистичних даних, зміни поточної військової, соціально-економічної ситуації та сценарних умов функціонування економіки з урахуванням внутрішніх і зовнішніх ризиків та загроз розвитку економіки до прийняття відповідного рішення Кабінетом Міністрів України щодо проекту Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2023 рік.

Так, характерною ознакою поточного макропрогнозного циклу є високий ступінь невизначеності, як з погляду часового проміжку й інтенсивності військових дій, масштабу подальших руйнувань, так і припущень щодо зовнішньоекономічної кон'юнктури (волатильність цін на світових товарних ринках, уповільнення зростання ключових торговельних партнерів). Значна невизначеність щодо ключових припущень макроекономічного розвитку обумовлює наявність різних сценаріїв прогнозу зі значним ступенем відхилення. Високі ризики ускладнюють процес прогнозування та знижують точність прогнозів.

З огляду на зазначене, з метою зменшення макроекономічних ризиків для виконання бюджету під час підготовки проектів місцевих бюджетів має бути використано основні прогнозні макроекономічні показники за помірно консервативним сценарієм.

Основні макропоказники економічного і соціального розвитку України

Показники	2021 рік звіт	2022 рік очікування	2023 рік прогноз
Валовий внутрішній продукт номінальний (млрд гривень)	5 459,6	4 688,0	6 371,3
Валовий внутрішній продукт реальний, темпи зростання (відсотків)	103,4	66,9	102,5
Індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) (відсотків)	110,0	131,5	130,0
Індекс цін виробників (грудень до грудня попереднього року) (відсотків)	162,2	135,6	135,0

2) нормами Бюджетного та Податкового кодексів України, рішеннями органів місцевого самоврядування про встановлення місцевих податків і зборів, урахувавши при цьому чинні ставки оподаткування та нормативи зарахування загальнодержавних податків до відповідних місцевих бюджетів й індексацію ставок окремих із них.

Пояснювальна записка до оцінки доходів місцевих бюджетів на 2023 рік додається.

Показники дохідної частини місцевих бюджетів на 2023 рік розроблено з урахуванням основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України (попередніх) із застосуванням норм, як чинного бюджетного та податкового законодавства, так і пропозицій змін до Податкового кодексу України.

Під час прогнозування дохідної частини місцевих бюджетів на 2023 рік було враховано:

- статистичні показники, які використовуються при розрахунку прогнозних надходжень податків та зборів, зокрема за 2021 рік, очікувані макропоказники Мінекономіки на 2022 рік та прогнозні (попередні) на 2023 рік;

- фактичне виконання дохідної частини бюджету за результатами 2019 – 2021 років і 5 місяців 2022 року;

- продовження на 2023 рік дії тимчасової норми щодо підвищеного (+ 4%) нормативу зарахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів (крім бюджету м. Києва);

- скасування з 2023 року оподаткування податком на доходи фізичних осіб грошового забезпечення та інших виплат військовослужбовцям;

- періоди дії воєнного стану та ліквідації наслідків збройної агресії проти України.

Загалом показник доходів місцевих бюджетів на 2023 рік обраховано в сумі 360,2 млрд грн, а саме:

- загальний фонд – 336,8 млрд грн;

- спеціальний фонд – 23,4 млрд гривень.

Прогнозні показники доходів місцевих бюджетів на 2023 рік порівняно з планом на 2022 рік зменшено на 77,3 млрд грн, або на 17,7% (до очікуваних на 44,1 млрд грн, або на 10,9%), зокрема за:

- загальним фондом – зменшується на 75,3 млрд грн, або на 18,3% (до очікуваних на 42,8 млрд грн, або на 11,3%);

- спеціальним фондом – зменшується на 2,0 млрд грн, або на 7,8% (до очікуваних на 1,2 млрд грн, або на 5%).

Розрахунок за основними податками проводився у такий спосіб:

- податок та збір на доходи фізичних осіб – прогнозні показники розраховано у програмному середовищі Eviews10 та базуються на використанні залежностей, що виявлені методами регресійного аналізу, між фактичними надходженнями податку та середньою заробітною платою штатних працівників, кількістю працюючих, ставкою податку, а також з урахуванням змін в обліку статистичних показників заробітної плати штатних працівників;

- податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності – розрахунок проведено відповідно до чинних норм податкового законодавства з урахуванням прогнозу прибутку прибуткових підприємств та термінів нарахування та сплати податку;

- рентна плата – розрахунок здійснено з урахуванням очікуваних надходжень (нарахувань) такої рентної плати у поточному році, термінів сплати, а також аналізу динаміки надходжень у попередніх періодах і без застосування індексації ставок, визначених в абсолютних значеннях;

- акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів визначено згідно з чинним законодавством, що передбачає зарахування надходжень з алкогольних напоїв та тютюнових виробів до бюджетів місцевого самоврядування.

Інші доходи визначено на підставі динаміки фактичних надходжень протягом минулих і поточного років з урахуванням макроекономічних показників, а також за прогнозними даними центральних та інших органів виконавчої влади.

Звертаємо увагу, що прогнозні показники дохідної частини місцевих бюджетів на 2023 рік є не остаточними та можуть змінитися.

Під час підготовки проектів місцевих бюджетів на 2023 рік і розрахунку граничних показників видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету необхідно враховувати основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку, що впливають на видаткову частину місцевого бюджету, підвищення розмірів державних соціальних стандартів, прийнятих рішень місцевих рад щодо надання трансфертів та укладених договорів тощо.

Під час складання видаткової частини проекту місцевого бюджету на 2023 рік насамперед має бути враховано потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати і на проведення розрахунків за електричну й

теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ і послуги зв'язку, які споживають бюджетні установи.

Соціальні стандарти на 2023 рік:

– **прогнозний розмір мінімальної заробітної плати** з 01.01.2023 має становити 6 700 грн;

– **прогнозний посадовий оклад працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки** з 01.01.2023 – 2 893 гривні.

Індексація грошових доходів має здійснюватися в межах фонду оплати праці працівників бюджетної сфери на 2023 рік (Закон України від 03.07.1991 № 1282-ХІІ «Про індексацію грошових доходів населення»);

– **прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць** становитиме 2 589 грн, а для таких основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років – 2 272 грн;

дітей віком від 6 до 18 років – 2 833 грн;

працевдатних осіб – 2 684 грн;

осіб, які втратили працевдатність, – 2 093 гривні.

Також під час формування видаткової частини місцевих бюджетів на 2023 рік необхідно врахувати, що видатки субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів і заходів у системі охорони здоров'я враховано у складі програми 2308060 «Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення», оскільки зазначену субвенцію надано для підтримки реалізації заходів реформи фінансування системи охорони здоров'я до визначення шляхів подальшої реорганізації та упорядкування мережі відповідних закладів охорони здоров'я.

Для врахування гендерних аспектів під час формування місцевих бюджетів необхідно використовувати Методичні рекомендації щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 02.01.2019 № 1, а також керуватися нормативно-правовими актами, що регулюють питання гендерної рівності, й іншими документами, які, зокрема, містять інформацію про зобов'язання України з цих питань.

Згідно з цими Методичними рекомендаціями гендерно орієнтований підхід передбачає, що головний розпорядник прагне врахувати гендерні аспекти під час визначення обсягу та якості усіх публічних послуг, що надаються в межах бюджетної програми.

Це дає можливість не лише скоротити вже наявні негативні тенденції, а й дозволяє запобігти їх виникненню, забезпечити існуючі гендерні потреби та інтереси як отримувачів, так надавачів публічних послуг.

Наразі рекомендуємо головним розпорядникам розглядати включення гендерних аспектів до характеристик бюджетних програм шляхом визначення завдань бюджетної програми і відповідних результативних показників продукту та якості.

Під час урахування гендерних аспектів у бюджетних запитах головні розпорядники коштів місцевих бюджетів мають керуватися нормативно-правовими актами та іншими документами, що містять інформацію про гендерну рівність.

Відповідно до статті 75 Кодексу місцеві фінансові органи з урахуванням особливостей складання проектів місцевих бюджетів доводять до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних запитів.

З огляду на зазначене, рекомендуємо зосередити увагу на складанні бюджетних запитів на плановий бюджетний період, тобто заповнювати форми бюджетного запиту у відповідних частинах лише на 2023 рік.

Також рекомендуємо здійснювати формування напрямів використання бюджетних коштів і на 2024 та 2025 роки, ураховуючи пріоритети, визначені у прогнозах, схвалених у попередніх бюджетних періодах, і з урахуванням концентрації ресурсів на першочергових діях та заходах, які необхідно вжити для виконання покладених функцій, зокрема для подолання наслідків війни.

Крім того, під час складання проектів місцевих бюджетів слід керуватися:

- наказом Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 «Про бюджетну класифікацію» (зі змінами);

- наказом Міністерства фінансів України від 17.07.2015 № 648 «Про затвердження типових форм бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.08.2015 за № 957/27402 (зі змінами);

- наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2017 № 793 «Про затвердження складових Програмної класифікації видатків та кредитування місцевого бюджету» (зі змінами);

- наказом Міністерства фінансів України від 03.08.2018 № 668 «Про затвердження Типової форми рішення про місцевий бюджет», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.08.2018 за № 953/32405 (зі змінами);

- іншими нормативно-правовими актами, які застосовуються під час складання проекту місцевого бюджету.

Водночас слід зазначити, що не пізніше ніж через три робочих дні після подання відповідній місцевій раді проекту рішення про місцевий бюджет головні розпорядники коштів місцевих бюджетів розміщують бюджетні запити на своїх офіційних сайтах або оприлюднюють їх в інший спосіб згідно з вимогами статті 28 Кодексу.

Щодо міжбюджетних трансфертів зазначаємо, що їх обсяг на 2023 рік і розподіл між місцевими бюджетами буде надіслано додатково після отримання бюджетних запитів від головних розпорядників коштів державного бюджету разом з аналітичними даними та розрахунками з обґрунтуваннями особливостей міжбюджетних відносин на 2023 рік на адресу департаментів фінансів обласних та Київської міської державних адміністрацій.

Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів здійснюватиметься з урахуванням положень статей 98, 99 Кодексу, а саме для:

- 24 обласних бюджетів;
- 1 438 бюджетів територіальних громад.

Розрахунок горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів на 2023 рік попередньо буде здійснено на основі очікуваних надходжень у 2022 році податку на доходи фізичних осіб, без урахування податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями й особами рядового і начальницького складу.

У зв'язку з цим розрахунок горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів на 2023 рік буде надіслано на адресу департаментів фінансів обласних державних адміністрацій після здійснення остаточного розрахунку.

З метою підвищення ефективності та продуктивності праці завдяки використанню цифрових технологій рекомендуємо учасникам бюджетного процесу на місцевому рівні в повному обсязі використовувати Інформаційно-аналітичну систему управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «LOGICA» для обміну даними між собою під час підготовки всіх документів, що використовуються у бюджетному процесі.

Також наголошуємо на неухильному дотриманні виконання наказу Міністерства фінансів України від 30.08.2021 № 488 «Про затвердження Порядку обміну інформацією між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.10.2021 за № 1372/36994.

Просимо довести цей лист до районних державних адміністрацій та виконавчих органів відповідних місцевих рад для керівництва в роботі під час складання проектів їх бюджетів на 2023 рік.

Крім того, просимо обласні державні адміністрації сприяти в забезпеченні належної організації бюджетного процесу та за можливості надавати необхідну практичну і методичну допомогу виконавчим органам місцевих рад.

Додаток: на 11 арк. в 1 прим.

Міністр

Сергій МАРЧЕНКО